

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

ФИНАНСОВО СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА СЧЕТОВОДСТВО И АНАЛИЗ

УТВЪРЖДАВАМ:.....

Зам. Ректор по НИД

/Проф. д-р Валентин Гоев/

П Р О Г Р А М А

за изпит на докторанти
в катедра „Счетоводство и анализ“ при УНСС
по дисциплината „Финансово отчитане и счетоводен анализ“

Тема № 1. Дълготрайни материални активи. Същност и критерии за признаване. Първоначална оценка и последващо представяне на дълготрайните материални активи във финансовите отчети на предприятието. Преоценка и обезценка на дълготрайни материални активи-същност, методология на отчитане и оповестяване. Последващи разходи за ремонт, модернизация и реконструкция. Амортизиране на дълготрайните материални активи. Счетоводно отчитане на операциите с дълготрайни материални активи – придобиване, изваждане от употреба и замяна. Особенности при счетоводното отчитане на операциите с дълготрайни активи в бюджетните предприятия.

Тема № 2. Инвестиционни имоти. Дефиниране и признаване на инвестиционни имоти. Първоначално и последващо оценяване. Счетоводно отчитане на операциите с инвестиционни имоти – придобиване, изваждане от употреба и прехвърляне на имоти към и от инвестиционни имоти. Оповестяване във финансовите отчети на предприятието

Тема № 3. Нематериални активи. Същност и обхват на нематериалните активи. Признаване на нематериални активи, последващо оценяване и представяне във финансовите отчети на предприятието. Особенности при признаване на вътрешносъздадени ресурси с нематериални характеристики. Класификация на нематериалните активи за счетоводни цели. Организация на синтетично и аналитично отчитане на нематериалните активи. Амортизиране на нематериалните активи. Счетоводно отчитане на операциите с нематериални активи – придобиване със смяна на собственост

и без смяна на собствеността, изваждане от употреба и замяна. Оповестяване.

Тема № 4. Краткотрайни материални активи /материални запаси/ . Същност, признаване и оценяване. Методи за оценяване на материалните запаси при тяхното потребление. Счетоводно отчитане на операциите с краткотрайните материални активи /материалните запаси/. Обезценка на материални запаси. Оповестяване.

Тема № 5. Отчитане на доходите на наети лица. Същност на доходите на наетите лица като обект на отчитане. Отчитане на краткосрочните доходи на наетите лица. Счетоводно отчитане на разчетните взаимоотношения на отчетната единица с бюджета и осигурителните институции.

Тема № 6. Отчитане на разчетите на предприятието. Същност и видове. Счетоводно отчитане на разчетите на предприятието свързани със Закона за корпоративното подоходно облагане- облагане на печалбата с корпоративен данък и счетоводно информационно осигуряване на този процес. Постоянни и временни данъчни разлики-същност и отчитане. Счетоводно отчитане на облагането с данък върху разходите и с данък удържан при източника. Счетоводно отчитане на разчетите за данък върху добавената стойност. Отчитане на разчетите на предприятието с клиенти, доставчици и други контрагенти.

Тема № 7. Финансови активи на предприятието. Характеристика на финансовите активи като обект на отчитане. Класификация, първоначално признаване и последващо оценяване на финансовите активи. Обезценка на финансови активи. Счетоводно отчитане на операциите с финансови активи-придобиване и отписване. Приложимост на метода на собствения капитал, на пропорционалната консолидация и себестойността метод при отчитане на инвестициите. Дялове в съвместни предприятия. Съвместно контролирана дейност. Съвместно контролирани активи. Съвместно контролирано предприятие. Счетоводно отчитане на предоставените заеми от банките. Начисляване и представяне на провизиите по предоставените заеми. Видове провизии и методология на отчитане.

Тема № 8. Разходи на предприятието. Характеристика на разходите като обект на счетоводно отчитане. Класификация на разходите и принципи на признаване. Счетоводно отчитане на разходите за дейността, административните разходи и разходите за продажба. Отчитане на създадената продукция и на операциите с нея. Отчитане на извънредните разходи на предприятието. Особенности в счетоводното отчитане на разходите в банките, бюджетните предприятия, застрахователите и осигурителите.

Тема № 9. Приходи на предприятието. Характеристика на приходите като обект на отчитане. Класификация на приходите и принципи на признаване. Оценка на приходите. Счетоводно отчитане на приходите от продажби и резултата от тях. Признаване на приходите при договори за строителство. Приходи от правителствени дарения. Отчитане на извънредните приходи.

Тема № 10. Финансови приходи и разходи. Същност, видове и счетоводно отчитане на финансовите приходи и разходи. Особенности в счетоводното отчитане на приходите в банките, бюджетните предприятия, застрахователите и осигурителите.

Тема №11. Лизинг. Същност и видове лизинг. Счетоводни и финансови аспекти на лизинговите договори. Счетоводно отчитане на финансов лизинг. Счетоводно отчитане на експлоатационен лизинг. Отчитане на продажби с обратен лизинг. Оповестяване на информацията за лизинга във финансовите отчети.

Тема № 12. Провизии, условни активи и условни пасиви. Същност и видове провизии. Признаване и оценяване на провизиите. Провизии за обременяващи договори. Провизии за реструктуриране. Провизии за гаранции. Условни активи и условни пасиви- същност, признаване и принципи на отразяване. Оповестяване.

Тема № 13. Счетоводно отчитане на формирането и разпределението на финансовия резултат. Данъчно облагане на финансовия резултат. Отчет за приходите и разходите – състав, структура и предназначение. Отчет за всеобхватния доход- състав и структура. Разпределение на печалбата от предходния период. Покриване на загуба.

Тема № 14. Собствен капитал на предприятието. Същност и елементи на капитала. Концепции за поддържане на капитала. Счетоводно отчитане на формирането и изменението на собствения капитал на предприятието. Отчет за собствения капитал – състав, структура и предназначение. Прехвърляне, делба и кадуциране на дружествен дял. Доходи на акция. Счетоводно отчитане на формирането и изменението на собствения капитал на банките. Капиталовата адекватност на финансовите институции. Особенности в счетоводното отчитане на капитала в бюджетните предприятия, застрахователите и осигурителите.

Тема № 15. Пасиви на предприятието. Същност, признаване и класификация на пасивите на предприятието. Приложимост на метода на ефективната лихва при отчитане на облигационните заеми. Отчитане на привлечения капитал в банките . Отчитане на пасивите в застрахователите и осигурителите. Отчитане на техническите резерви на застрахователите. Отчитане на привлечените средства от участници в осигурителните фондове.

Тема № 16. Бизнескомбинации. Същност и видове. Методи за отчитане на бизнескомбинациите. Оповестяване на информацията за бизнескомбинации във финансовите отчети. Специфики на отчитане при преобразуване на търговски предприятия.

Тема № 17. Ликвидация и несъстоятелност. Същност на ликвидацията и несъстоятелността на предприятията - правни и счетоводни аспекти. Регулаторна счетоводна рамка. Съставяне на встъпителен ликвидационен баланс. Операции във връзка с ликвидационната дейност – организация и методология на отчитане. Специфики при отразяване на операции свързани със стопанската дейност на предприятие обявено в ликвидация-организация и методология на отчитане. Годишен финансов отчет в края на първата година от обявяването на предприятието в ликвидация. Окончателен ликвидационен баланс-същност и методология на съставяне. Финансови отчети на предприятие обявено в несъстоятелност- същност и методология на съставяне.

Тема № 18. Консолидирани финансови отчети. Изисквания за съставяне и представяне на консолидирани финансови отчети. Обхват на консолидираните финансови отчети. Метод на консолидация – същност и консолидационни процедури. Оповестяване.

Тема № 19. Счетоводна концепция за приходите за целите на вътрешнофирмения счетоводен анализ. Счетоводна концепция за разходите за целите на вътрешнофирмения счетоводен анализ. Класификация на разходите за целите на калкулирането и връзката им с финансовите отчети. Класификация на разходите за целите на изработване на решения. Класификация на разходите за целите на контрола на оперативната дейност.

Тема № 20. Същност на калкулирането. Обект на калкулиране и калкулационна единица. Структура на себестойността на произведените продукти и предоставените услуги. Системи на калкулиране. Подходи на калкулиране. Обща постановка на въпроса за съизмерването на приходите и разходите. Разгръщане на вътрешнофирмените отчети за приходите и разходите. Модел за съизмерване на приходите и разходите при калкулирането по производствени разходи. Модел за съизмерване на приходите и разходите при калкулирането по променливи разходи. Съпоставителна характеристика между калкулирането по производствени разходи и калкулирането по променливи разходи. Обща характеристика на методите на калкулиране. Особености при калкулирането на базата на дейности.

Тема № 21. Интегриране на преките и непреки разходи в себестойността на продукцията и услугите. Счетоводен анализ на материалните запаси и

тяхното потребление. Счетоводен анализ на трудовите разходи. Центрове на разходите, етапи и бази за разпределение на непреките разходи. Методики за разпределение на разходите на спомагателните звена.

Тема № 22. Същност и организация на калкулирането на поръчки. Документирание и обхващане на разходите в отчетно-калкулационни карти. Прилагане на нормативни коефициенти. Алтернативи на производствения капацитет като база за формиране на нормативни коефициенти. Методики за представяне на отклоненията между фактическите и начислените в себестойността на поръчките непреки разходи и върху финансовия резултат по отчетни периоди.

Тема № 23. Същност и организация на калкулирането по технологични процеси. Оценка на незавършеното производство при калкулиране по технологични процеси. Прилагане на метода на еквивалентните единици при наличието само на краен запас от незавършено производство. Прилагане на метода първа входяща – първа изходяща себестойност при определяне на разходите за незавършено производство. Прилагане на метода средно претеглена себестойност при определяне на разходите за незавършено производство. Особености на калкулирането при наличие на брак в производството. Особености на калкулирането при взаимосвързана продукция и съпродукция.

Тема № 24. Анализ на зависимостта “Разходи-Обем-Печалба”. Дефиниране на зависимостта “Разходи-Обем-Печалба”. Алгебричен метод за определяне на критичния обем на продажбите. Метод на средния претеглен доход за определяне на критичния обем на продажбите. Графичен метод за определяне на критичния обем на продажбите. Критичният обем и конкуренцията за сигурност в дейността на предприятието. Факторен анализ по метода на критичната точка. Определяне на необходимия обем на дейност за достигане на желаната печалба. Оперативен ливъридж. Анализ на зависимостта “Обем-Печалба”. Анализ на зависимостта “Обем-Печалба при еднопродуктова структура”. Анализ на зависимостта “Обем-Печалба” при многопродуктова структура.

Тема № 25. Същност и цели на бюджетирането. Етапи в процеса на оперативно бюджетиране. Подходи на бюджетиране. Методика на изготвяне на бюджети за оперативна дейност. Бюджет за продажбите. Бюджет за производството. Бюджет за разхода на материали. Бюджет за доставката на материали. Бюджет за трудовите разходи. Бюджет за общопроизводствените разходи. Бюджет за разходите по продажби и административните разходи. Бюджет за паричните потоци. Главен бюджет. Обща схема на процедурите при бюджетирането. Бюджетиране на базата на дейност.

Тема № 26. Същност на бюджетния контрол. Подходи на бюджетния контрол. Счетоводен анализ при прилагане на нормативни разходи. Същност на нормативните разходи. Анализ на отклоненията в преките материални разходи.

Анализ на отклоненията в преките трудови разходи. Анализ на отклоненията в общопроизводствените разходи – двустепенен и тристепенен модел. Отклонения в приходите от продажби. Обобщаване на отклоненията и анализ на влиянието им върху финансовия резултат.

Тема № 27. Анализ на приходите на предприятието. Анализ на приходите от продажби на продукцията. Анализ на обема, асортимента и асортиментната структура, комплексността, качеството и конкурентоспособността на продукцията. Анализ на ритмичността на производството и продажбата на продукцията.

Тема № 28. Анализ на осигуреността на предприятието с производствени ресурси /трудови ресурси, дълготрайни материални активи, материали/. Анализ на тяхното използване и ефективността от използването им. Модели и методи за анализ.

Тема № 29. Анализ на разходите на предприятието. Анализ на показателя “Разходи на 100 лв. приходи” и връзката му с рентабилността. Анализ на себестойността – насоки, задачи и показатели. Анализ на намалението, респективно увеличението на себестойността на сравнимата продукция. Себестойност на 100 лв. продажби – модели и методи за анализ. Анализ на разходите за амортизация, разходите за продажби и административните разходи – показатели, модели и методи за анализ.

Тема № 30. Анализ на финансовите резултати и рентабилността на предприятието. Модели и методи за анализ. Анализ на балансовата печалба. Анализ на печалбата от продажби на продукция. Фактори ,влияещи върху динамиката на печалбата от продажба на продукцията. Разграничаване влиянието на промените в обема и асортиментната структура на продукцията. Методика за анализ на печалбата от продажба на продукция. Характеристика и показатели за анализ и оценка на рентабилността. Анализ на рентабилността на база разходи и на база приходи.

Тема № 31. Анализ на финансовото състояние на предприятието. Насоки и задачи на анализа. Анализ и оценка на активите, собствения капитал и пасивите на предприятието. Капиталова структура и нейното влияние върху рентабилността. Анализ на ликвидността и платежоспособността на предприятието.

Л и т е р а т у р а

I. Основна:

1. Башева, С., Е. Миланова, Б. Йонкова и др. Основи на счетоводството. С. 2005 г.
2. Динев, М. Обща теория на счетоводството. С. 2000 г.
3. Душанов, Ив. Обща теория на счетоводството. С. 2005 г.
4. Трифонов. Тр. Теория на счетоводството. С. 2009 г.
5. Душанов, Ив., М. Димитров. Курс по счетоводство на предприятието. С. 2005 г.
6. Душанов, Ив. Финансово счетоводство-учебно помагало. С. Ромина, 2004 г.
7. Дурин, Ст. Счетоводство на предприятието. С. 2006 г.
8. Йонкова, Б. Управленско счетоводство, Второ преработено и допълнено издание. „Ромина“ С. 2008 г.
9. Пергелов, К. Счетоводство и анализ на баланса. С. 2002 г.
10. Стоянов, Ст., Д. Фесчиян, С. Башева. Банково счетоводство. С. 2008 г.
11. Стоянов, Ст., Д. Фесчиян, К. Савова. Счетоводство в публичния сектор. С. 2009 г.
12. Стоянов, Ст., Михайлова, М., Начкова, М. Счетоводство на застрахователите. С. 2009 г.
13. Стоянов, Ст., К. Савова – Обща теория на счетоводството. С. 2008 г.
14. Тимчев. М. Финансово-стопански анализ. Тракия–М, С. 1999 г.
15. Чуков, Кр. Финансово-стопански анализ на предприятието. Тракия–М, С. 2003 г.

II. Допълнителна:

1. Душанов, Ив. Башева Сн. и др. Стандартизация в счетоводството, С. 2009 г.
2. Йонкова Б. Теоретико-методологични аспекти на счетоводния анализ по центрове на отговорност С. “Издателска къща ПАКС”, книжки 2 и 3 2003 г.
3. Пергелов, К. Счетоводството - исторически продукт на богато емпирично и теоретично знание. С. 2005 г.
4. Стоянов, Ст. Анализ и информационно осигуряване на кредитния риск. С. 2008 г.

5. Стоянов, Ст. Акционерният капитал в счетоводството. С. 2009 г.
6. Трифонов. Тр. Общо методологични и теоретико-икономически основи на счетоводството. С. 2009 г.
7. Фесчиян, Д. Счетоводството като източник на информация за управление капиталовата адекватност на банките и новото Базелско споразумение. С. 2005 г.
8. Чуков, Кр. Анализ на приходите, печалбата и рентабилността на предприятието /проблеми и решения/ С. УИ “Стопанство”, 2009 г.

III. Нормативна литература

1. Валутен закон
2. Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
3. Закон за счетоводството
4. Закон за независимия финансов одит
5. Закон за корпоративното подоходно облагане
6. Закон за Данък добавена стойност
7. Закон за облагане на доходите на физическите лица
8. Закон за кредитните институции. Закон за БНБ. Наредби на БНБ
9. Закон за общинските бюджети
10. Закон за устройството на държавния бюджет.
11. Кодекс за застраховането.
12. Международни счетоводни стандарти. Международни счетоводни стандарти за финансови отчети /МСС/МСФО/, публикувани в Официален вестник на ЕС L - 320/29.11.2008 Г.
13. Национални стандарти за финансови отчети за малки и средни предприятия. ПМС № 46 от 2005 г. и ПМС № 251 от 2007 г./ ДВ бр. 30 от 2005 г. и бр. 86 от 2007 г. /
14. Примерен индивидуален сметкоплан на стопанското предприятие - проф. д.ик.н. Ив. Душанов и колектив. С. 2010 г.
15. Примерен сметкоплан на банките.
16. Сметкоплан на бюджетните предприятия
17. Търговски закон.

**София,
Ноември 2012 г.**

Катедра „Счетоводство и анализ“